

Ο ρόλος της γραπτής μελέτης περίπτωσης (case study) ως εκπαιδευτικό εργαλείο και ως πιστοποίηση της επιτυχημένης εκπαίδευσης στο Γνωσιακό – Συμπεριφοριστικό μοντέλο θεραπείας

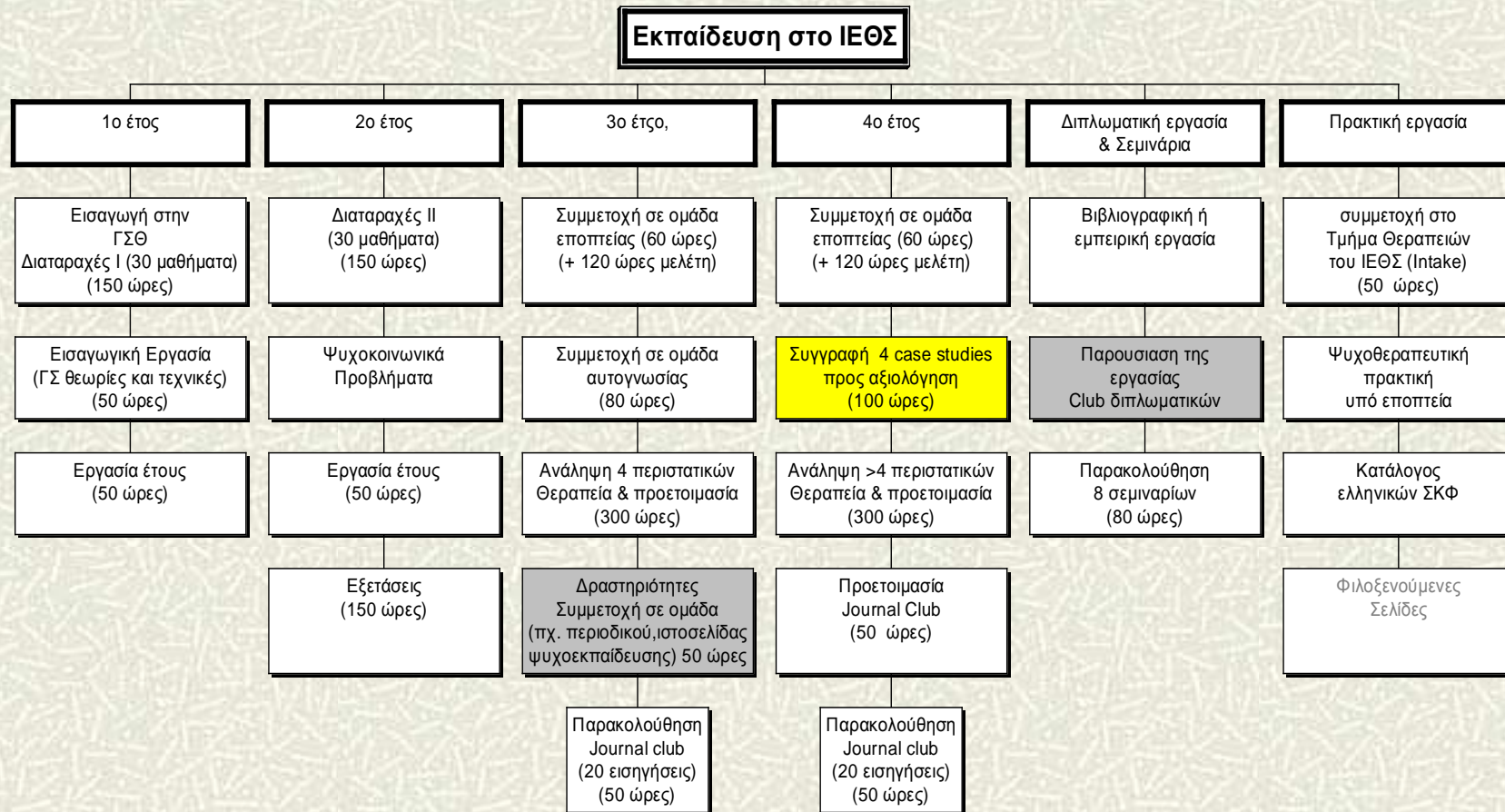
Κ. Ευθυμίου

Ινστιτούτο Έρευνας και Θεραπείας της
Συμπεριφοράς, Αθήνα

Η εκπαίδευση στο ΙΕΘΣ

Μέθοδοι και μέσα στην εκπαίδευση στο ΙΕΘΣ

- # Διδασκαλία
 - # Εργασία σε μικρές ομάδες
 - # Αναζήτηση βιβλιογραφίας και συγγραφή εργασιών
 - # Σεμινάρια
 - # Αυτογνωσία
 - # Θεραπεία
 - # Εποπτεία
 - # Γραπτή παρουσίαση περιστατικού (Case study)
-

Case Studies στον Συμπεριφορισμό

- # Οι Watson & Rayner (1920) και ο Dunlap (1932) συνεισφέρουν εκδίδοντας πρώτοι περιστατικά βασισμένα σε θεωρίες της μάθησης.
 - # Γνωστά παραδείγματα υποδειγματικών παρουσιάσεων από συγγραφείς συμπεριφοριστικής κατεύθυνσης αποτελούν αυτά των Lazarus (1958) και Eysenck (1979).
-

Η περιγραφή περιστατικού στην ιστορία της Ψυχολογίας

- # μακρά παράδοση στην Κλινική Ψυχολογία
 - # Ο Ebbinghaus (1885) παρουσιάζει περιπτώσεις πάνω στις οποίες έκανε πειράματα μνήμης.
 - # Τα πιο γνωστά case studies είναι φυσικά αυτά που εισαγάγει ο Freud (1895) και αποτελούν την βάση μιας ψυχαναλυτικής παράδοσης που συνεχίζεται μέχρι σήμερα.
-

Case studies στην Ψυχιατρική

- # Τέλος η Αμερικανική Ψυχιατρική Εταιρία (A.P.A.) στην έκδοση του ταξινομητικού συστήματος DSM-III-R (APA, 1987), εισάγει την παρουσίαση περιστατικών (case studies) για την καλύτερη κατανόηση των συμπτωμάτων διαταραχών που περιγράφονται στο εγχειρίδιο.
-

Σημερινή κατάσταση

Σημαντικό ρόλο στην εδραίωση της παράδοσης παρουσίασης περιστατικών παίζει το περιοδικό „Behaviour Research and Therapy“, το οποίο από ίδρυσής του (1963) καθιερώνει μόνιμη στήλη την οποία αφιερώνει στην παρουσίαση περιστατικών. Την πρακτική αυτή εφαρμόζουν σήμερα σχεδόν όλα τα περιοδικά στα οποία παρουσιάζονται οι εξελίξεις της γνωσιακής – συμπεριφοριστικής Θεραπείας.

Σημερινή κατάσταση

Αν και η παρουσίαση γραπτών περιστατικών αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό μέρος της διαδικασίας εκπαίδευσης στην Γνωσιακή - Συμπεριφοριστική Θεραπεία, μόλις τα τελευταία χρόνια δίδεται έμφαση στον καθορισμό ενός συγκεκριμένου τρόπου γραπτής παρουσίασης των περιστατικών (Laireiter & Hampel, 2003).

Οι παρουσιάσεις περιστατικών (case studies) σήμερα

Οι παρουσιάσεις περιστατικών (case studies) αποτελούν:

- # τον πυρήνα της διαδικασίας αναγνώρισης και το τέλος μιας επιτυχημένης εκπαίδευσης στην Γνωσιακή – Συμπεριφοριστική Θεραπεία,
 - # βασικό στοιχείο της δια βίου εκπαίδευσης των θεραπευτών,
 - # Μια ευκαιρία στον εκπαιδευόμενο ή στον επαγγελματία να παρουσιάσει περισσότερο τον γνωσιακό - συμπεριφοριστικό τρόπο σκέψης του, παρά την επιτυχή εφαρμογή των τεχνικών που χρήζει το περιστατικό του.
-

Τρόποι χρήσης των case studies στην Γ-Σ εκπαίδευση Ι

3 τύποι έγγραφων αναφορών

- # Σημειώματα προς τις επιτροπές αναγνώρισης ή προς τα ασφαλιστικά ταμεία (εστιασμός στην διάγνωση και πορεία)
 - # Σύντομες αναφορές (πορείας ή και περιπτώσεων διακοπής θεραπειών (προς τον επόπτη).
 - # Ολοκληρωμένες αναφορές περατωμένων περιστατικών (και αίτηση για αναγνώριση)
-

Τρόποι χρήσης των case studies στην Γ-Σ εκπαίδευση II

3 τρόποι ένταξης στην Γ-Σ εκπαίδευση (Vogel, 1998)

- # Υποβολή στον επόπτη και κρίση από αυτόν
 - # Τυφλή κρίση από αναγνωρισμένο επόπτη και σύνταξη έκθεσης από αυτόν (επί προκαθορισμένων κριτηρίων)
 - # Παρουσίαση και κρίση από επιτροπή εποπτών με χρησιμοποίηση εποπτικών μέσων και «εξέταση» (επί προκαθορισμένων κριτηρίων)
-

Ο αντίλογος

- # περιστρέφεται γύρω από το ερώτημα κατά πόσο αυτές οι περιγραφές είναι χρήσιμες - διεξοδική συζήτηση του κλασικού ερωτήματος περί επαγωγής στην επιστήμη της Ψυχολογίας (δες Grawe, 1988) -. Για μια πιο διεξοδική ανάλυση, δες Huber, 1978.
- # Εγκυρότητα των πληροφοριών (ωραιοποίηση και παράληψη δύσκολων καταστάσεων).
- # Δυνατότητα του κριτή να παρακολουθήσει την πορεία του περιστατικού ελλείψει εποπτικών μέσων (προτείνεται η «καταλικτική» συνεδρία να γίνεται δομημένα παρουσία του επόπτη – κριτή)

Η παρουσίαση περιστατικού στο ΙΕΘΣ

Το Ι.Ε.Θ.Σ. ακολουθώντας τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Εταιρίας Γνωσιακής Συμπεριφοριστικής Θεραπείας (Ε.Α.Β.Σ.Τ.) αλλά και την πρακτική μεγάλων αδερφών εταιριών (ΑΥΜ, 1998 ΒΑΒCΡ, 2000 DGVT, 1991) προσπαθεί να εφαρμόσει πιστοποιημένες διαδικασίες για την εκπαίδευση. Στα πλαίσια αυτής της προσπάθειας, είναι σαφές ότι πρέπει να αναπτυχθεί μια γενικώς αποδεκτή δομή των παρουσιάσεων των περιστατικών.

Case studies στο ΙΕΘΣ:

Η γενική δομή της παρουσίασης περιστατικού

Σύμφωνα με τον παρόν οδηγό, η παρουσίαση του περιστατικού δεν πρέπει να ξεπερνά κατά πολύ τις **2000 λέξεις**. Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί σε περίπου 10 σελίδες. Κείμενα σε αυτό το μέγεθος είναι εύκολα αναγνώσιμα και μπορούν να δημοσιευτούν σε επιστημονικά περιοδικά. Η παρουσίαση δομείται σε **τέσσερις βασικούς άξονες**.

Η γενική δομή της παρουσίασης περιστατικού ΙΙ

Ιστορικό (περίπου 750 λέξεις)

Διατύπωση περίπτωσης (CASE FORMULATION)(περίπου 500 λέξεις)

Θεραπευτικό πλάνο (περίπου 250 λέξεις)

Πορεία της θεραπείας (περίπου 500 λέξεις)

1. Το Ιστορικό

Γενικές οδηγίες: Το ιστορικό πρέπει εν συντομία να συνοψίσει τις σημαντικότερες βασικές πληροφορίες που συλλέξατε κατά την διαδικασία της αξιολόγησης του ασθενή σας. Να είστε σύντομοι στην περιγραφή του ιστορικού.

A. Γενικές πληροφορίες

- # **Κύριο αίτημα**
- # **Ιστορικό της παρούσας διαταραχής και προσπάθειες αντιμετώπισης**

B. Ψυχιατρικό ιστορικό

- # **Ατομικό ιστορικό (προσωπική και κοινωνική ιστορία):**
 - # **Οικογενειακό (αναπτυξιακό) ιστορικό:**
 - # **Ιατρικό ιστορικό**
 - # **Νοητικές λειτουργίες**
 - # **Διαγνώσεις κατά DSM IV**
 - # **Ψυχομετρικά εργαλεία και ερωτηματολόγια παρακολούθησης της πορείας της θεραπείας**
-

2. Διατύπωση περίπτωσης (CASE FORMULATION)

- # **A. Γεγονότα ζωής (Live events ή precipitants):**
 - # **B. Οριζόντια διερεύνηση των τρεχουσών γνωσιών και των συμπεριφορών ή οριζόντια ανάλυση της παρούσας κατάστασης:**
 - # **C. Κάθετη διερεύνηση των γνωσιών και των συμπεριφορών ή κάθετη ανάλυση της συμπεριφοράς:**
 - # **D. Ανάλυση της εξέλιξης της προβληματικής συμπεριφοράς:**
 - # **E. Δυνατά σημεία και προτερήματα**
 - # **F. Υπόθεση εργασίας (περιληπτικά)**
-

3. Θεραπευτικό πλάνο

- # *Γενικές οδηγίες: Περιγράψτε τα αρχικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα του σχεδίου επεξεργασίας σας χρησιμοποιώντας την ακόλουθη περίληψη.*
 - # **A. Λίστα προβλημάτων**
 - # **B. Θεραπευτικοί στόχοι**
 - # **C. Θεραπευτικό πλάνο**
-

4 . Πορεία της Θεραπείας

- # *Γενικές οδηγίες: Περιγράψτε τα αρχικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα της πορείας της επεξεργασίας χρησιμοποιώντας την ακόλουθη περίληψη.*
 - # **A.** **Θεραπευτική σχέση**
 - # **B.** **Θεραπευτικές παρεμβάσεις,
τεχνικές**
 - # **C.** **Εμπόδια, δυσκολίες**
 - # **D.** **Έκβαση**
-